

Blekingar huvudpersoner i "glömda invandringen"

- För drygt 120 år sedan utvandrade 83 000 svenskar till Danmark.
- 8 000 kom från Blekinge.
- Spåren syns än i dag – bland annat finns en oväntad koppling till ett klassiskt danskt starköl.

KARLSKRONA. – Du känner väl till elefantölen? Elefanten på etiketten kommer från den elefantport som fanns vid bryggeriet i Köpenhamn. Graniten från Bornholm som användes vid bygget är huggna av blekingska stenhuggare som utvandrat till Danmark, säger historikern Henning Bender.

Henning är före detta stadsarkivarie i Ålborg, har varit verksam som chef för det danska utvandrarkivet och skrivit böcker om den svenska invandringen till Bornholm. Under söndagen föreläste han inför nyfikna släktforskare på Blekinge museum i ett samarbete med Blekinge släktforskarförning.

Ungefär samtidigt som den stora utvandringen till Amerika valde över 80 000 svenskar på grund av låga löner eller brist på arbete att prova lyckan i Danmark i slutet av 1800-talet. 8 000 av dem kom från Blekinge och för danskarna var detta den största invandringen man dittills varit med om – och kallas i vissa kretsar för "den glömda invandringen".

– I november 1855 rapporterade danska tidningar om omkring 4 000 invandrare på väg till fots

Historikern Henning Bender har själv tydliga kopplingar till Sverige. Hans förfäder härstammar från Kristianstad, han är gift med en kvinna från Södermøre och har barnbarn på Österlen.

FOTO: CHARLOTTA BÄCKSTRÖM

från södra Sverige till Danmark, säger Bender.

En stor andel av blekingarna kom från Mjällby och tog sikte på Bornholm, en ö som tog emot oproportionerligt många svenskar. Många kom att arbeta som stenhuggare eller fiskare. 37 procent av de svenskfödda stenhuggarna på ön kom från Blekinge.

– Blekingarna var skickligare stenhuggare och mer effektiva fiskare än Bornholmarna vilket ledde till konflikt.

I danska medier var stämningen stundtals hård. Man annonserade att svenskt tjänstefolk kunde söka arbete till hälften av en dansk lön, men dubbelt av en svensk. "Moralitet, intelligens och renlighet står långt lägre än Bornholmarnas", kunde man läsa i lokaltidningen.

På sina håll blev det kravaller och våld när svenskarna anlände eftersom de danska arbetarna var rädda för att deras ankomst skulle innebära en sänkt lönenivå.

Även i svensk press, exempelvis Karlshamns allehanda, kunde man 1892 läsa att en väsentlig del av landets bästa arbetskraft förlorades till Amerika. De

ta svenskarna, utan tvärtom, de lågt stående individerna", stod det i ytterligare en text.

På sina håll blev det kravaller och våld när svenskarna anlände eftersom de danska arbetarna var rädda för att deras ankomst skulle innebära en sänkt lönenivå.

På annat håll rapporterade man om att svenskarna som kom var "spektakulära och slagsbroder". "Vi möter aldrig de bäs-

FAKTA

Härifrån kom Blekinges flyktingar till Danmark

Tio i topp:
Karlshamn, 698.
Ronneby, 530.
Karlshamn, 367.
Asarum, 324.
Mjällby, 271.
Bräkne-Hoby, 240.
Tving, 214.
Öljehult, 195.
Mörrum, 172.
Åryd, 164.

som flyttade till Danmark eller Tyskland kom ofta tillbaka med slitna kroppar och med ökta barn.

Eftersom många av de svenskar som utvandrade till Danmark med tiden fick "fördanskade" namn, exempelvis Svensson blev till Svendsen, är det en utmaning att släktforska i danska källor. Henning Benders tips var att använda sig av de svenska kyrkoarkiven samt att de danska kyrkböckerna inom kort via ett nytt avtal blir tillgängliga digitalt.

CHRISTOFFER ROBERTSSON

De vill få slut på slit och släng-kulturen

Klädbytardag på Karlskrona bibliotek anordnas av Naturskyddsföreningen. Under lördagen kunde man lämna in och hämta ut kläder, allt för att få stopp slit- och slängkulturen.

KARLSKRONA. Under lördagen var det klädbytardag på biblioteket, som anordnas av Naturskyddsföreningen. Personer som hade kläder de inte längre använde fick lämna in sina kläder och i utbyte fick de biljetter. Senare på dagen kunde man återvända för att hämta ut kläder man ville ha.

– Vi vill få bort slit och släng-mentaliteten som folk kanske har, säger Ingrid Schuschel.

Daniella Johansson och Ingrid Schuschel.

FOTO: JESPER VIGHAGEN

I lokalen hänger det planscher med information om hur mycket vatten som går åt när kläder skapas, eller hur många kilo

kläder som svenskare slänger. På bordet ligger kläder utspridda och personer kommer dit med kassar fulla av kläder.

– Det har inte varit lika bra tryck i år som det var förra året, vi har 15 personer som lämnat runt 100 plagg, säger Daniella Johansson på Naturskyddsföreningen.

En av bovern till att det går lite sämre i år kan vara alla de loppisar som börjat dyka upp i Blekinge. Möjligen har många redan gjort sig av med kläderna de har.

– Vi är ju bara jätteglada att det är många loppisar, säger Daniella Johansson. På eftermiddagen kunde folk hämta kläder som de vill ha och de som blir kvar doneras till välgörenhet. Vilken välgörenhet det blir är inte helt bestämt, tidigare år har man donerat till Röda Korset och Litauenhjälpen.

JESPER VIGHAGEN

KALENDERN

Trossölänkarna: Länklökalen öppen kl 17.30–20.00. Mötessdag tisd 18.30. Hantverkargatan 23, Karlskrona.

Fria Sällskapet Länkarna: kl 17–20. Alla dagar. Drottninggatan 29, Karlskrona.

AA-Möte Karlskronagruppen: kl 18–19. 1/2 tr ned, mellan nya och gamla Saltöbron, Saltövägen 1.

RPG Bokcirkeln Gott om tid av Bodil Jönsson: kl 14–16. Ledare Elisabeth Tyrberg. Möllebackskyrkan, Karlskrona.

Träffpunkt Elineberg: kl 13–16. Nostalgikafé. Skivor till kaffet med spelorrarna. Samlingssalen, Rödeby.

Träffpunkt Bryggan: kl 10–12. It-kafé. Norra smedjegatan 20, Karlskrona.

RPG Akvarell och oljemålning: kl 14–16. Ledare Ulla och Ivar Karlstrand. Mariedalskyrkan, Karlskrona.

RPG Studiecirkeln Att göra skillnad av Stefan Einhorn: kl 14–16. Ledare Ulla och Ivar Karlstrand. Mariedalskyrkan, Karlskrona.

Släktforskarvård i Jämfö: kl 17–19. Suzanne Wernersson från Blekinge släktforskarförning är släktforskarvård. Biblioteket, Centrumvägen 7, Jämfö.

Litauenhjälpen: kl 14–18. Litauenhjälpen har stickkafé. Ta med stickning, virkning, broderi, korsord eller bara kom och va med. Villavägen 6, Jämfö.

PRO Tjurkö: kl 14–16. Månadsmöte. Inresseseföreningens lokal, Tjurkö.

Symte: kl 18.30–20. Grönadals missionshus, Grönadal.

MOTION

Senior yoga: 26/8–21/10 kl 8.30–9.30. Yogaklass som passar alla då den görs på en stol. Måndagar. Röda stugan, Hästö, Karlskrona.

Träffpunkt af Klint: kl 10.30–11.30. Vi har stött gymna. Träffpunkten af Klint, Karlskrona.

Kom igång gymna: kl 10–11. Obs ändrad tid. Träffpunkt Jämfö.

Yin yoga: kl 13.30–15.30. Medtag egen matta, yoga-block, kudde/filt. Träffpunkt Lindbacken, Fridlevstad.

FÖRELÄSNINGAR

Kurs i stresshantering: 26/8–21/10 kl 10.30–12.30. Kursstart 26/8, totalt åtta tillfällen, varje måndag. Röda stugan, Hästö, Karlskrona.

BARN

Barnsång: kl 10–12. Vi sjunger och leker tillsammans med de små. Betania, Hasslö.

UTSTÄLLNINGAR

Konstutställning: 23/9–25/10 kl 11.15–14. Lovisa Eklund, visar målningar i akryl och bläck på papper. Blekingesjukhusets Restaurang, vardagar, Karlskrona.

Konstutställning: 4/10–9/10 kl 9–18. Camilla Rungvins utställning "Tankar genom penseln", Litorina Folkhögskola. Lilla konsthallen, Litorina folkhögskola, Karlskrona.

MUSIK

Sångövning – Kören Blizz: kl 18.30–20. Kören Blizz övar alla som vill vara med och sjunga är välkommen att prova på. Frälsningsarmén, Karlskrona.